

УДК 336.531.12.324

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В АПВ УКРАЇНИ

*Кабанець Д.О., студентка факультету економіки та менеджменту ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
Науковий керівник – Македон Г.М., асистент ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Досліджено стан залучення інвестицій, визначено роль інвестицій у розвитку агропромислового комплексу. Виділено проблеми, які необхідно розв'язати задля зміцнення національного інвестиційного потенціалу в агропромисловому комплексі України.

Інвестиції, агропромисловий комплекс, інвестиційна діяльність, іноземний капітал.

Подальший розвиток економіки та аграрного сектору України потребує виваженої, науково обґрунтованої і водночас ефективною інвестиційної політики. Я свідчить світовий досвід, в економічному житті кожної країни інвестиції є домінуючим фактором соціально-економічного розвитку, вони сприяють забезпеченню інтеграції національної економіки у світовий економічний простір. Однак, незважаючи на вигідне геополітичне розташування нашої країни, її природні ресурси, науковий потенціал, наявність кваліфікованих кадрів, щорічні обсяги іноземних інвестицій в Україні ще далекі від бажаних.

Поліпшення інвестиційного клімату держави завжди мало вирішальне значення у діяльності центральних і регіональних органів влади. Забезпечення законодавчої бази з цих питань, реформування податкової системи з урахуванням вимог СОТ і з метою забезпечення прибутковості підприємств, рентабельності галузей агропромислового комплексу, зростання ролі банківських кредитів та позичок і фондового ринку, залучення іноземних інвестицій є визначальними факторами забезпечення активізації інвестиційної діяльності в агропромисловому секторі економіки. Без розв'язання цих проблем не можна здійснити інтенсифікацію агропромислового виробництва, тому важливу роль відіграє науково обґрунтована політика держави щодо активізації інвестиційно-інноваційного процесу, розробка комплексу правових, організаційних та економічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування АПК.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблеми інвестування, інвестиційної активності завжди знаходилися у центрі уваги українських та іноземних учених-економістів. Питання вирішення проблеми ефективності залучення інвестицій привертає увагу багатьох вітчизняних науковців: Л.І. Бровко, О.М. Голованова, М.Я. Дем'яненко, І.Й. Дороша, Ю.О. Кудрі, І.І. Лукінова, А.С. Музиченка, Г.М. Підлісецького, В.В. Радченка, М.А. Садикова, І.І. Сталева, А.В. Чупіса та інших.

Мета роботи полягає у визначенні шляхів залучення інвестицій в агропромисловий комплекс.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиції визначають темпи розвитку агропромислового виробництва, вони є могутнім стимулом для розвитку науково-технічного прогресу. Застосування нової техніки та технологій сприяє зниженню витрат виробництва й збільшенню обсягу продукції і поліпшенню її якості та створює для підприємств переваги над конкурентами.

Цього року у вітчизняне сільське господарство залучено 15 мільярдів інвестиційних гривень, що в півтора рази більше, ніж біло на цей час торік. Значну частину коштів

Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Перспективи розвитку аграрної вищої освіти України очима молодих науковців»

підприємства АПК спрямували у сучасні технології вирощування агрокультур і за допомогою сприятливої погоди виростили 40-мільйонний урожай ранніх зернових.

Функціонування будь-якого суб'єкта господарювання, як правило, пов'язане з інвестиційною діяльністю. Інвестиційні вкладення здійснюються в оновлення або заміну матеріально-технічної бази виробництва, вони пов'язані з її удосконаленням, модернізацією у зв'язку зі зношенням і старінням обладнання, потребою у нарощуванні та введенні нових виробничих потужностей, зумовлених збільшенням обсягів виробництва й освоєння нових видів діяльності.

Загальний стан економіки, податкова та фінансово-кредитна політика держави, рівень інфляції, стимулювання імпорту (звільнення від імпортного мита на інноваційні товари, обладнання, запасні частини, комплектуюче обладнання і сировину, що пов'язані з виробничим процесом), відстрочення сплати мита на імпортні матеріали; стимулювання експорту (звільнення від експортного мита); пом'якшення оподаткування доходів від експорту; відшкодування мита є основними методами стимулювання інвестиційної активності в галузях АПК.

Джерелами фінансування інвестиції в основний капітал є: власні кошти підприємств і організацій, кошти державного і місцевих бюджетів, іноземних інвесторів, населення, у тому числі на індивідуальне житлове будівництво та кредити банків й інші джерела фінансування.

Сільськогосподарський сектор пропонує привабливі можливості для інвестицій, так як в ньому середньорічна дохідність капіталу з усіх ключових галузей України найвища, і в період з 2002 по 2007 рік перевищувала 25%; однак, великі інвестиції так і не були зроблені. Головна причина те, що інвестиційний клімат в Україні вважається досить ризикованим. Як демонструють дослідження Світового Банку, умови ведення бізнесу в країні гірше, ніж в порівнянних країнах Східної Європи та інших країнах з доходом нижче середнього рівня. Як встановлено останнім дослідженням Світового банку, «Характеристика ділової та підприємницького середовища», політичні ризики та їх наслідки для стабільності політики та нормативної бази, оподаткування та корупція - основні стримуючі фактори для бізнесу та інвестицій в Україні. Недавнє дослідження інвестиційного клімату МФК підтверджує це загальне сприйняття. Доступ до фінансування залишається серйозною проблемою для агробізнесу. Згідно з результатами підготовлюваного до випуску дослідження інвестиційного клімату МФК, 75% компаній заявляють про недостатній доступ до фінансів, як основний перешкоді для подальшого розширення і інвестування. Основними джерелами фінансування підприємств агробізнесу залишаються особисті заощадження (13%) і внутрішнє самофінансування у формі нерозподіленого прибутку (60%). Зовнішнє фінансування за допомогою банківських кредитів (28%) і фінансування трейдерами / постачальниками (5%), рідких випадках виявляється прийнятним рішенням для агробізнесу. поліпшення стану бюджету в У КРАЇНИ. на 2011 рік уряд асигнував близько 11 млрд. гривень до бюджету сільського господарства, в порівнянні з 7,8 млрд. гривень в 2010 році 18. Крім бюджетних витрат, податкові пільги, що надаються фермерським господарствам за допомогою фіксованого сільськогосподарського податку, за оцінкою різних джерел складають 0,7-1,4 млрд. гривень щорічно. І що більш важливо, спеціальний режим податку на додану вартість (ПДВ) для сільськогосподарських виробників дає вигоду, еквівалентну приблизно 10 млрд. гривень. Сільськогосподарським виробникам дозволено утримувати різницю між ПДВ, сплаченим на сировину, і ПДВ, отриманим від продажу сільськогосподарських культур, якщо вони інвестують цю різницю у виробництво. Кредитори в Україні орієнтовані на великі підприємства агробізнесу. З 2007 року більше 15 сільськогосподарських і продовольчих компаній отримали котирування на міжнародних фондових ринках в Варшаві, Лондоні, Франкфурті та Парижі. Це свідчить про фінансових потребах високо капіталомісткого сектору в умовах високої вартості капіталу на внутрішньому ринку. Холдинги використовують різні методи, включаючи первинне розміщення акцій (IPO), приватне

розміщення і навіть випуск євробондів, для залучення міжнародного капіталу. Подібний перекис у фінансуванні обмежує ріст сільського господарства і харчової промисловості, особливо для малих та середніх сільськогосподарських підприємств і самих дрібних домогосподарств. Це не дозволяє їм робити інвестиції в модернізацію фермерського обладнання та підвищувати ефективність і прибутковість. Слабке фінансове становище змушує їх приймати фінансування сезонного і оботного капіталу з будь-якого доступного джерела, і відразу ж продавати зібраний врожай, коли пропозиція велика, а ціни, як правило, низькі. Урядова програма часткового дотування

виплат відсотків по аграрним кредитами - одне з основних напрямів державної підтримки сектора. Вона була введена в 2001 році. Законодавством визначено, що така компенсація повинна бути не менше 1,5 ставки рефінансування НБУ в національній валюті і не менше 10%, якщо кредит виданий в іноземній валюті. Сільськогосподарські підприємства можуть отримати компенсацію за короткостроковими кредитами для покриття виробничих витрат (наприклад, закупівлі палива, кормів, запасних частин, добрив, хімікатів для боротьби шкідниками, страхових платежів і т.д.), а також по довгостроковими кредитами, отриманими в національній або іноземній валюті. У 2009 році спеціальним законом²³ оптові ринки сільськогосподарської продукції одержали право на компенсацію відсоткової ставки, а також на інші види підтримки. У широко корумпованою середовищі, виробники отримують лише часткову вигоду від таких дотацій, але фактичні цифри визначити складно.

З метою активізації процесів залучення іноземного капіталу та інтеграції України у світову економіку потрібно оптимізувати державну інвестиційну політику. Забезпечити її дієвість та виваженість. Основні напрями цієї політики мають полягати не в жорсткому регулюванні інвестиційних потоків, а у створенні сприятливих умов для ефективної діяльності, лібералізації інвестиційного режиму та ґрунтуватися на ретельному врахуванні мотивів і пріоритетів іноземних інвесторів.

Висновки. З метою зміцнення національного інвестиційного потенціалу в агропромисловому комплексі України економічна політика держави повинна бути спрямована на розв'язання таких найгостріших проблем:

- забезпечення податкової бази формування сприятливого інноваційно- інвестиційного клімату АПК України;
- існуючі нині податкові пільги дають змогу сформувати необхідні стимули до підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, однак з позиції вимог СОТ вони мають бути зменшені;
- забезпечення соціально-економічних умов освоєння новітніх розробок і використання досягнень світового сільськогосподарського машинобудування;
- створення системи ефективного інженерно-технічного забезпечення АПК з дотриманням чинного українського законодавства;
- забезпечення правових засад повноцінного функціонування ринку землі як важливого фактора підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва та поліпшення умов залучення інвестицій в аграрний сектор економіки;
- збільшення вкладень в основний капітал, включаючи вкладення в нове будівництво, реконструкцію, розширення і технічне переоснащення діючих об'єктів і потужностей сільськогосподарського призначення;
- збереження пільг щодо оподаткування підприємств галузей АПК на найближчу перспективу;
- розвиток банківського кредитування АПК, послідовне зниження банківської процентної ставки до рівня, що стимулює кредитування підприємств;
- розвиток фондового ринку та охоплення ним підприємств АПК;

**Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції
«Перспективи розвитку аграрної вищої освіти України очима молодих науковців»**

- розробка наукових основ структурної та інвестиційної політики, визначення її основних напрямів з метою розвитку регіонів;

- сприяння залученню прямих іноземних інвестицій в АПК, особливо за допомогою вдосконалення податкового законодавства, адаптування його до вимог СОТ та інших міжнародних організацій, членом яких Україна є або планує стати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Статистичний бюлетень за січень-липень 2007 року. - 2007. - № 1. - С. 53.
2. Щенко Г. Без ліцензувань і квотувань // Урядовий кур'єр. - 2007. - № 59. - 3 квітня. - С. 3.
3. Режим доступу: shsh.tipadgo.kie.uia - офіційна сторінка Мінагрополітики.
4. Статистичний бюлетень за січень 2007 року. - № 1. - С. 76; 77.
5. Малолеткова О. Зосередимось на системних проектах. Прес-конференція міністра економіки Анатолія Кінаха // Урядовий кур'єр. - 2007. - № 64. - 11 квітня. - С. 5.
6. Статистичні дані Міністерства аграрної політики України; Звіт про суми отриманих пільг з оподаткування (ф. № 13-ПП) Державної податкової адміністрації України та звітів Держказначейства й Рахункової палати України за 2000-2006 роки.
7. Головка О. До проекту Держбюджету включено низку нових програм // Урядовий кур'єр. - 2007. - № 167. - 13 вересня. - С. 2.

Исследовано состояние привлечения инвестиций, определена роль инвестиций в развитии агропромышленного комплекса. Выделены проблемы, которые необходимо решить для укрепления национального инвестиционного потенциала в агропромышленном комплексе Украины.

Инвестиции, агропромышленный комплекс, инвестиционная деятельность, иностранный капитал.

The state investment, the role of investment in the development of agriculture. The issues that must be resolved in order to strengthen national investment potential in agriculture in Ukraine.

Investment, agriculture, investment, foreign capital.